

**Силабус
освітнього компонента ОК 04**

Історія та культура України

Назва дисципліни:	Історія та культура України
Рівень вищої освіти:	бакалавр
Галузь знань:	03 Філологія
Спеціальність:	135.10 Філологія (Прикладна лінгвістика)
Освітньо-професійна (Освітньо-наукова) програма:	«Філологія (Прикладна лінгвістика)»
Сторінка курсу в Moodle:	https://dl2022.khadi-kh.com/course/view.php?id=5582
Рік навчання:	1
Семестр:	2 (весняний)
Обсяг освітнього компоненту	3 кредити (90 годин)
Форма підсумкового контролю	залік
Консультації:	за графіком
Назва кафедри:	кафедра українознавства
Мова викладання:	українська
Керівник курсу:	Золотарьов В.С., к.і.н., доцент
Контактний телефон:	098 667 40 03
E-mail:	zolvist@i.ua

Короткий зміст освітнього компоненту:

Метою вивчення навчальної дисципліни є: розуміння студентами вітчизняних історичних і культурних процесів; розгляд історії державотворчих процесів на українських землях; вивчення здобутків української матеріальної та духовної культури від її витоків до сьогодення; утвердження самобутності українського народу, його історії та культури, формування сприйняття історії та культури України складовою світового й європейського історичного процесу та культурної спадщини; становлення студентів як свідомих громадян і патріотів України..

Предмет: Предметом вивчення дисципліни є суспільно-політичні, культурні процеси й явища минулого, що аналізуються у взаємозв'язку із сучасністю.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- ознайомлення з основними методами та джерелами вивчення дисципліни;
- висвітлення нових аспектів історичних процесів в контексті державотворення та формування національної ідентичності;
- отримання уявлень про минуле України та її культуру, про її місце в сучасному світі;
- показ ролі народу і окремих особистостей в розвитку суспільства;
- розвиток навичок дослідницької роботи з джерелами та об'єктивного аналізу історичних фактів;
- отримання навичок аналізу й оцінювання явищ політичного та культурного розвитку українського суспільства в контексті світового та європейського розвитку,
- формування вмінь зіставлення історичних та культурних процесів, застосування набутих знань для прогнозування соціальних процесів,
- виховання свідомих громадян і патріотів України.

Передумови для вивчення освітнього компонента:

Опанування шкільного курсу з історії України та всесвітньої історії. ОК 03 «Українська мова (за професійним спрямуванням)», ОК 01 «Культура мовлення фахівця-філолога», ОК 14 Практичний курс англійської мови.

Компетентності, яких набуває здобувач:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права й обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання й аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 14. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 5. Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до XXI століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури.

СК 7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації).

СК 11. Здатність до надання консультацій з дотримання норм літературної мови та культури мовлення.

Результати навчання відповідно до освітньої програми:

ПРН 1. Вільно спілкуватися з професійних питань з фахівцями та нефахівцями державною та іноземною мовами усно і письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати і систематизувати.

ПРН 4. Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.

ПРН 8. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мови і літератури, що вивчаються, вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

Тематичний план

№ теми	Назва тем (ЛК, ПР, СЗ, СР)	Кіл-ть год.
		Очна
1	ЛК Суспільно-політичне значення і функції історії та культури в сучасному світі.	2
	-	
	СР Щодо питання до ролі вивчення історії в сучасному світі, Сучасна історіографія.	3

2	ЛК Давні народи та цивілізації на території України	2
	ПР Трипільська культура. Кочові племена залізного віку.	2
	СР Грецькі міста-колонії Північного Причорномор'я,	3
3	ЛК Україна княжої доби. Генеза і розквіт Київської Русі (IX – сер. XI ст.)	2
	СР Досягнення культури Київської Русі.,	3
4	ЛК Україна княжої доби. Еволюція середньовічної держави і суспільства (друга пол.. XI – сер. XVI ст.).	2
	ПР Феодальна роздробленість Русі: причини та наслідки.	2
	СР Формування українського козацтва.	3
5	ЛК Україна Литовсько-польської доби: суспільство без держави.	2
	СР Особливості розвитку українських земель у складі ВКЛ,	3
6	ЛК Ранньомодерна доба історії України. Українське козацтво: від стану до держави (др. пол. XVI – XVII ст.).	2
	ПР Визвольна війна 1648-1657 рр. Гетьманщина.	2
	СР Перспективи політичного розвитку Гетьманщини.	3
7	ЛК Ранньомодерна доба історії України. Спроба збереження національної державності та імперська централізація (кін. XVII – XVIII ст.).	2
	СР Україна під час Руїни. Культура козацької доби Українське бароко,	3
8	ЛК Особливості соціально-економічної модернізації України у XIX ст.	2
	ПР Відміна кріпацтва та реформи. Промисловий переворот	2
	СР Особливості економічного розвитку України.	3
9	ЛК Національне відродження XIX ст..	2
	СР Матеріальна та духовна культура XIX ст..Формування української класичної літератури,	3
10	ЛК Боротьба революцій в Україні (1917 – 1920 рр.).	2
	ПР Створення УЦР. Радянсько-українська війна.	2
	СР Гетьманський режим П. Скоропадського . Директорія в Україні. Встановлення Радянської влади.	3
11	ЛК Соціально-економічні процеси і становлення тоталітаризму в Україні.	2
	СР Формування тоталітаризму. Прояви «сталінізму» в Україні.,	2
12	ЛК Українізація. Розстріляне відродження.	2
	ПР Формування Пролеткульту. Боротьба українських діячів культури проти тоталітаризму.	2
	СР Особливості розвитку української культури.	2
13	ЛК Правда і міфи II світової війни. Післявоєнне відновлення.	2
	СР Україна в системі міжнародних відносин, Рух Опору. Діяльність ОУН-УПА. Сучасна історіографія II Світової війни.Десталінізація.	2

14	ЛК Українське суспільство між офіційною ідеологією і національною свідомістю (др. пол. 1960-1980-ті рр.).	2
	ПР Перебудова в Україні. Курс на незалежність.	2
	СР Суспільно-політичне та культурне життя в Україні. Рух дисидентів в Україні.	2
15	ЛК Розбудова незалежної України (1991-2013 рр.). Особливості розвитку культури.	2
	СР Державотворчі процеси. Зовнішня та внутрішня політика.	2
16	ЛК Україна перед викликами сучасності.	2
	ПР Революція Гідності. Анексія Криму. Початок російської агресії на Україну.	2
	СР Російсько-українська війна. Антикорупційна політика України.,	2
	ЛК	32
	ПР	16
	СР	42
	Разом	90

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (за наявності):

Методи навчання:

МН1– комунікативний метод (здійснення інтерактивної діяльності, навчальна дискусія, пояснення);

МН2 – практичний метод (виконання практичних завдань, написання наукових робіт);

МН3 – аудіо-візуальний метод (зорова невербальна наочність, сприйняття мови на слух: ілюстрації, аудіо, відео).

МН4 – метод спостереження (цілеспрямоване сприйняття мовних та мовленнєвих явищ, їх імітація та практична реалізація);

МН5 – самостійна робота як метод навчання (самостійне опрацювання теоретичного матеріалу з метою його практичного використання).

Форми та методи оцінювання:

Опитування, перевірка виконання вправ і завдань, написання самостійних робіт, презентації результатів виконаних завдань, поточне тестування, модульне тестування, залік.

Система оцінювання та вимоги:

Поточна успішність

1 Поточна успішність здобувачів за виконання навчальних видів робіт на навчальних заняттях і за виконання завдань самостійної роботи оцінюється за допомогою чотирибальної шкали оцінок з наступним перерахуванням у 100-бальною шкалу. Під час оцінювання поточної успішності враховуються всі види робіт, передбачені навчальною програмою.

1.1 Лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання конкретизованих завдань.

1.2 Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання, виконання та оформлення практичної роботи.

2 Оцінювання поточної успішності здобувачів вищої освіти здійснюється на кожному практичному занятті (лабораторному чи семінарському) за чотирибальною шкалою («5», «4», «3», «2») і заносяться у журнал обліку академічної успішності.

– «відмінно»: здобувач бездоганно засвоїв теоретичний матеріал, демонструє глибокі знання з відповідної теми або навчальної дисципліни, основні положення;

– «добре»: здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного;

– «задовільно»: здобувач в основному опанував теоретичні знання навчальної теми, або дисципліни, орієнтується у першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, невпевнено відповідає на додаткові питання, не має стабільних знань; відповідаючи на питання практичного характеру, виявляє неточність у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою професією;

– «незадовільно»: здобувач не опанував навчальний матеріал теми (дисципліни), не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

3 Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як середньоарифметична сума балів за кожне заняття, за індивідуальну роботу, поточні контрольні роботи за формулою:

$$K^{поточ} = \frac{K1 + K2 + \dots + Kn}{n},$$

де $K^{поточ}$ – підсумкова оцінка успішності за результатами поточного контролю;

$K1, K2, \dots, Kn$ – оцінка успішності n -го заходу поточного контролю;

n – кількість заходів поточного контролю.

Оцінки конвертуються у бали згідно шкали перерахунку (таблиця 1).

Таблиця 1 – Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу

4-бальна шкала	100-бальна шкала	4-бальна шкала	100-бальна шкала	4-бальна шкала	100-бальна шкала	4-бальна шкала	100-бальна шкала
5	100	4,45	89	3,90	78	3,35	67
4,95	99	4,4	88	3,85	77	3,3	66
4,9	98	4,35	87	3,80	76	3,25	65
4,85	97	4,3	86	3,75	75	3,2	64
4,8	96	4,25	85	3,7	74	3,15	63
4,75	95	4,20	84	3,65	73	3,1	62
4,7	94	4,15	83	3,60	72	3,05	61
4,65	93	4,10	82	3,55	71	3	60
4,6	92	4,05	81	3,5	70	від 1,78 до 2,99 повторне складання	
4,55	91	4,00	80	3,45	69	від 0 до 1,77	від 0 до 34
4,5	90	3,95	79	3,4	68	повторне вивчення	

Підсумкове оцінювання

1 Здобувач вищої освіти отримує залік на останньому занятті з дисципліни за результатами поточного оцінювання. Середня оцінка за поточну діяльність

конвертується у бали за 100-бальною шкалою, відповідно до таблиці перерахунку (таблиця 1).

Здобувачі вищої освіти, які мають середню поточну оцінку з дисципліни нижче ніж «3» (60 балів), на останньому занятті можуть підвищити свій поточний бал шляхом складання тестів з дисципліни.

Оцінювання знань здобувачів шляхом тестування здійснюється за шкалою:

- «Відмінно»: не менше 90 % правильних відповідей;
- «Дуже добре»: від 82 % до 89 % правильних відповідей;
- «Добре»: від 74 % до 81 % правильних відповідей;
- «Задовільно»: від 67 % до 73% правильних відповідей;
- «Задовільно достатньо»: від 60 % до 66 % правильних відповідей;
- «Незадовільно»: менше 60 % правильних відповідей.

2 Умовою отримання заліку є:

- відпрацювання всіх пропущених занять;
- середня поточна оцінка з дисципліни не нижче «3» (60 балів).

3 За виконання індивідуальної самостійної роботи та участь у наукових заходах здобувачам нараховуються додаткові бали.

3.1 Додаткові бали додаються до суми балів, набраних здобувачем вищої освіти за поточну навчальну діяльність (для дисциплін, підсумковою формою контролю для яких є залік), або до підсумкової оцінки з дисципліни, підсумковою формою контролю для якої є екзамен.

3.2 Кількість додаткових балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їх об'єму та значимості:

- призові місця з дисципліни на міжнародному / всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 20 балів;
- призові місця з дисципліни на всеукраїнських олімпіадах – 20 балів;
- участь у міжнародному / всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 15 балів
- участь у міжнародних / всеукраїнських наукових конференціях студентів та молодих вчених – 12 балів;
- участь у всеукраїнських олімпіадах з дисципліни – 10 балів
- участь в олімпіадах і наукових конференціях ХНАДУ з дисципліни – 5 балів;
- виконання індивідуальних науково-дослідних (навчально-дослідних) завдань підвищеної складності – 5 балів.

3.3 Кількість додаткових балів не може перевищувати 20 балів.

4 Результат навчання оцінюється (*обрати потрібне*):

- за двобальною шкалою (зараховано/не зараховано) згідно з таблицею 2;
- за 100-бальною шкалою (для диференційованого заліку) згідно з таблицею 3.

Підсумкова оцінка разом з додатковими балами не може перевищувати 100 балів.

Таблиця 2 – Шкала переведення балів у національну систему оцінювання

За 100-бальною шкалою	За національною шкалою
від 60 балів до 100 балів	зараховано
менше 60 балів	незараховано

Таблиця 3 – Шкала оцінювання знань здобувачів за результатами підсумкового контролю з навчальної дисципліни

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
		Оцінка	Критерії

	екзамен	Залік			
90-100	Відмінно	Зараховано	A	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до максимального	
80-89			B	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального	
75-79	Добре	Зараховано	C	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, деякі практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками	
67-74			D	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, можливо, містять помилки	
60-66			E	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, багато передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.	
35-59	Задовільно		Не зараховано	FX	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання)

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС	
	екзамен	Залік	Оцінка	Критерії
0–34	Неприйнятно		F	Теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, усі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до якого-небудь значущого підвищення якості виконання навчальних завдань (з обов'язковим повторним курсом)

Політика курсу:

- курс передбачає роботу в колективі, середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики;
- освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять, а також самостійну роботу;
- самостійна робота передбачає вивчення окремих тем навчальної дисципліни, які винесені відповідно до програми на самостійне опрацювання, або ж були розглянуті стисло;
- усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін;
- якщо здобувач вищої освіти відсутній на заняттях з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача;
- під час вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись правил академічної доброчесності, викладених у таких документах: «Правила академічної доброчесності учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_dobroch_1.pdf), «Академічна доброчесність. Перевірка тексту академічних, наукових та кваліфікаційних робіт на плагіат» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_85_1_01.pdf), «Морально-етичний кодекс учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_MEK_1.pdf).
- у разі виявлення факту плагіату здобувач отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі;
- списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Рекомендована література:

- 1.1. Бойко О. Д. Історія України: навч. посіб. 8-ме вид., доп. К.: Академвидав, 2021. 640 с.
- 1.2. Вербицька П. В., Хома І. Я. Історія української культури: європейський контекст: навч. Посібник / П. В. Вербицька, І. Я. Хома. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2015. 301 с.
- 1.3. Грицак Я. Подолати минуле. Глобальна історія України / Я. Грицак. К.: Портал, 2022. 432 с.

1.4. Енциклопедія історії України. Том: УКРАЇНА – УКРАЇНЦІ / Відп. ред. В. Смолій, авт.: В. Вятрович, П. Гай-Нижник, К. Галушка, Т. Чухліб та ін. Київ, 2019. 1112 с.

1.5. Історія України: підручник для студентів неісторичних спеціальностей вищих навчальних закладів / [О. М. Бут, М. І. Бушин, Ю. І. Вовк та ін.]; за заг. ред. д.і.н., проф. М. І. Бушина, д.і.н., проф. О. І. Гуржія; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. Черкаси: ЧДТУ, 2016. 644 с.

1.6. Історія та культура України: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів освіти / О. С. Каденюк, В. А. Нестеренко, В. В. Сажко та ін. Кам'янець-Подільський.: ПДАТУ, 2018. 311 с.

1.7. Кралюк Петро. Історія України «без брому». Розвиток державності на українських землях. Харків: Фоліо, 2020. 424 с.

1.8. Лазарович М. В. Ілюстрована історія України : короткий курс лекцій. 4-те вид., виправл. і доп. / М. В. Лазарович. Тернопіль : Джура, 2018. 616 с.

Додаткові джерела:

2.1. Історія Української держави: Гетьманат ранньомодерної доби. Київ: Арії, 2018. 720 с.

2.2. Історія цивілізації. Україна. Т. 1. Від киммерійців до Русі (X ст. до н. е. - IX ст.) / Н. С. Абашина, М. Ю. Відейко, О. В. Гопкало та ін.; упоряд. М. Ю. Відейко. Харків, 2020. 586 с.

2.3. Історія цивілізації. Україна. Т. 2. Від Русі до Галицького князівства (900-1256) / О. Б. Бубенок, А. М. Домановський, О. О. Дядечко та ін.; упоряд. О. Є. Черненко. Харків, 2021. 612 с.

2.4. Касьянов Г. Розрита могила: Голод 1932-1933 років у політиці, пам'яті та історії (1980-ті – 2000-ті) / Г. Касьянов. Х.: Фоліо, 2020. 298 с.

2.5. Лазарович М. В. «Душу й тіло ми положим за нашу свободу»: Україна в боротьбі проти збройної агресії Російської Федерації (2014–2020 роки) : моногр. / М. В. Лазарович / Міністерство культури та інформаційної політики України. К.: ПП АВІАЗ, 2020. 452 с.

2.6. Шевчук В. Козацька держава як ідея в системі суспільно-політичного мислення XVI–XVIII століть. У двох книгах. Книга 2 /В. Шевчук. Київ: Грамота, 2020. 1120 с.

Інтернет ресурси

3.1. Матеріали у файловому архіві кафедри українознавства ХНАДУ

3.2. <http://library.kpi.kharkov.ua/NEW/BoykolstUkr.pdf>

3.3. <http://litopys.org.ua/> (джерела Історії України IX - XVIII)

3.4. <http://academyssu.com.ua/library/monografiyi-akademiyi-socialnyh-nauk-ukrayiny/pidruchnyk-istoriya-ukrayiny-dlya-studentiv>

3.5. <https://www.radiosvoboda.org/a/28807991.html> (Трипільська цивілізація)

3.6. <http://www.hroniky.com/news/view/9376-iak-zatverdzhuvaty-ukrainski-symvoly-u-1918-i-chomu-tse-vazhlyvo> (національна символіка)

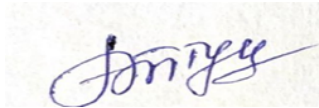
3.7. http://shron1.chtyvo.org.ua/Smolii_Valerii/Istoriia_ukrainskoho_kozatstva_Narys_y_u_dvokh_tomakh_Tom_1.pdf (історія українського козацтва)

Розробник
силабуса навчальної
дисципліни:

Віктор ЗОЛОТАРЬОВ

Гарант освітньо-
професійної
програми

Анастасія ПТУШКА

Завідувач кафедри
українознавства

Неля НІКУЛІНА